

**D. Marcvs Evangelista. Rodolphi Gvaltheri Tigurini in
Euangelium Iesu Christi secundum Marcum Homiliæ
CXXXIX.**

Gwalther, Rudolf

[S.l.], 1570

VD16 W 1048

Homilia II. Ecce ego mitto nuntiu[m] meum ante faciem tuam, qui
præparabit uiam tuam ante te. Vox clamantis in deserto: Parate uiam
domini, rectas facite semitas eius.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71833)

coelo & reliquis patribus deus dedit. Quod si legem spectemus, ipsa quoque penitentia & peccatorum remissionem tradidit, veramque verò in Christo monstrat, quem omnes legales ceremonie quaeque verba depingunt. Propheta non alia habeat suarum concionum capita. Adhuc Christi lesu ortu & natalibus, progressum, miracula, doctrinam, mortem, resurrectionem, ascensionem, Evangelij deinde propagationem, & persecutiones ecclesie, omnemq; illius cursum, quem ad finem seculi usque duraturus est, ex ordine describunt. Et id quidem omne ex spiritus Christi suggestione, sicuti Petrus apostolus monet. Pudeat ergo sue vanitatis eos, qui Evangelij doctrinam hodie novitatis in simulacris rursus verò nomine venditant superstitiones, quarum auctores, invidia, progressus & incrementum certis testibus demonstrari possunt. Piorum verò fuerit, contemptis eiusmodi calumniis, & incrementum constantem tueri, ut tandem superatis huius vitæ molestijs, cum Christo lesu vivamus perpetuo benedictio, honor, gloria & potestas in æternum. Amen.

1. Pet. 1.

H O M I L I A I I.

Ecce ego mitto nuntium meum ante faciem tuam, qui præparabit viam tuam ante te. Vox clamantis in deserto: Parate viam domini, rectas facite semitas eius.

ET si Deus salutis rationem, quæ in filio suo Iesu Christo habetur, ab ipsa mundi origine per eum suum multitudine tradiderit, & simul typis legalibus adumbrata tamen est, tamen ostentativa tum audacia, ut hanc ipsam omnibus seculis novitatis nomine suspectam & exasperaverit. Nec mirum videri debet, illius calumnias à Iudeis, qui legali iustitia inflati mundi præterquam abant, & à gentibus veri dei ignavis, admissas fuisse, quando hodie inter Christianos Evangelij doctrina, eo nomine nova & hæcenus incognita iudicatur, quod in vno Christo salutem æternam fecerit. Causa erroris est, quod plerique negligenter scripturam & sanctorum patrum exempla, quæ in libris scribuntur, ad eos dumtaxat respiciunt, qui illos proximè præcesserunt, quorum fidem admodum confas esse ducunt: Huic igitur errori, quem etiam Christi & apostolorum temporibus regnum constituit, Marcus ab initio statim sui operis occursum, Evangelij principit & progressum taliter scripsit, qualem olim propheta prædixerunt. Quæ verba diligenter tenenda sunt, ut ad fides vestre vestrate certi, & salutis in Christo securi, illius mysteria in veteris quoque testamenti libris investigare discamus. Vide Ioan. 5. Scrutamini scripturas, &c.

Argumentum presentis loci.

Ceteram eius quod dixit, confirmationem modo subiicit Marcus, dum prophetarum de veteris negocii initio oracula allegat. Petrat autem alius petito principio, multis referre, quæ de Christi conceptione, natiuitate, infantia & educatione propheta vaticinati sunt: sed omisit, quæ de Ioanne Baptistâ habentur adduci: eo quod in illo denum Evangelij doctrina promulgata, & in istius mundo solemniter reuelari cepit, ut nuper monuimus. Vbi nobis obseruanda venit. De istius bonitas erga suam ecclesiam, quam scriptis inutilibus adeo noluit gravare, ut potius filij sui iustitiam, & historiam rerum, quas ille totis pendè triginta annis gessit, silentio præteriri voluerit. In pauculis illis contentus, quæ apud Mattheum & Lucam describuntur, in quibus pauca & maculate conceptionis, vere incarnationis, & diuinitatis irrefragabilia argumenta elucet. Quorum cognitio vi necessaria est, ita paucis istis abundè comprehendere potuit. Docent hæc, quod de patris & matris monachorum libris iudices, quos illi de Maria virgine Christi puritatis & incarnatione conscripserunt: quibus satan hoc vnum effectum voluit, ut ab ipsi Christiani mentes per prætoribus totum salutiferæ incarnationis Christi negotium Iudeis & Turcis irridendam præpararet. Simul illorum quoque temeritas arguitur, qui vel ipsi curiosus ea sentiant, quæ scripturæ reticere voluit, vel ecclesijs immani confidentia ea obrudunt, quæ ipsi ex suo cerebro subijcere præxerunt. Tutissimum sanè fuerit, si scripturæ sacræ traditionibus contenti, intra Christianam doctrinam meta nostra ingenij curiositatem continemus.

Porro quo ad Marci contextum, ita argumentari videtur. Propheta Messiam suum Christum præcurfore resurum tradidit, qui viam illi præpararet. At præcurfor eiusmodi Ioannes Baptistâ

pat, primus Christi iam incarnati praco: Ergo Euangelij Christi initium cum prophetarum oracu-
lis continet. Duo autem allegat, quorum alterum ex Malachie tertio, alterum ex Esaiæ 40. cap.
desumptum est. At operapretium fuerit, singula diligentius excutere.

Malachiam post reditum à Babylone propheta esse constat, quando inter Iudæos, diuturna capti. Locu Malach.
uitate nequiqua castigatos, summa erat tum in politicis tum in ecclesiasticis rebus corruptio. Nec
tamem deerant boni aliquot, qui restitutionem in Christo futuram auidè expectabant. Eiusdem ad-
uentum non minus in ore habebant hypocritæ, & inter hos ij potissimum, penes quos erat religionis
& cultus externi administratio. Vtriq; ergo per prophetam responder dominus, & se Mesiam qui-
dem certò missurū pollicetur, eundem verò longè alium fore prædicat, quam impij hypocrite sibi ipsi
falsè persuadeant. Verba apud prophetam hæc sunt: Ecce ego mitto nuntium meum, & complanabit
viam ante me, venietq; repente ad templum sanctum suum dominus, quem vos queritis, & angelus
fœderis, quem vos desideratis. Ecce venit, dicit dominus exercituum. Et quis sustinebit diem aduen-
tus eius? & quis, cum ille apparuerit, confister? Est enim quasi ignis excoquens, & quasi signum ful-
gurum. Sedebit sicut constator & repurgator argenti, & filios Levi emundabit. Conueniunt hæc ijs
iustissimè, que de Christo ab Euangelistis traduntur. Præcessit enim huius aduentum Ioannes Ba-
ptista, qui penitentiæ doctrina hominum mentes ad illum excipiendū preparauit, & eosdem baptis-
ma inuitos huic nomina dare coegit. Securus est illam Christus repente, quando nimirum rebus po-
puli Iudæici afflictissimis vix pauculi aliquot tantū salutem sperare auderent. Venit autem in tem-
plum suum, ipsam scilicet Ecclesiam, cuius nomen tunc temporis penes solos Iudæos erat. Huius ve-
re reformanda minus ex patris decreto aggressus, Levitas & sacerdotes, qui religionem que sum
fuerant, eiecit, & incorrigibiles sui iudicij igne per Romanos tandem excidit, & in eorum locum
Apostolos substituit virosq; apostolicos, qui per Euangelij prædicationem Ecclesiam nonā ex omni-
bus gentibus collegerunt, & ita domino templum extruxerunt, cuius splendor & magnificentia Iu-
dæum illud longè exsuperat. Hic verborum Malachie sensus est, qui quam apè Marci instituto,
& ipsius Ioannis ministerio seruiat, quibus facile intelligit. Et sanè huc mihi Baptista respexisse vi-
detur, quando in sacerdotum & scribarum ordinem imminenti iudicij denuntiatione potissimum
reuerteretur.

Sed Isaiæ quoq; locum videamus. Orditur ille cap. 49. nouā concionem, qua eos, qui in Babylone
abducendi erant, consolatur, & ne omnem veterum promissionū spem abijcerent, prædicat fore,
ut liberi in patriam redeant, & urbem cū templo feliciter instaurant. At quia liberatio illa, eius
typum gessit, quam in Christo habemus, quæcumq; de illa dicuntur, ad Christi & nostræ redemptio-
nis negotium referri debent. Vt enim Iudæi propter scelera sua in Babyloniæ manus traditi, &
et demersi fuerunt, vnde suis viribus & consilijs eluctari ipsis impossibile fuit. Ita propter primi pa-
tris transgressionem, & que inde in omnes posteros manavit peccati noxiā, Deus vniversum mor-
taliū genus in diaboli potestatem tradidit, qui illud tum peccati tum mortis & inferorum vincu-
la inconstruerat, vt illis soluendis nulla hominum consilia, nulla vires, nulla opera aut merita
sufficerent. Vt verò Iudæis, cum nulla illorum merita intercessissent, propter promissum Saluatio-
nem, qui ex illis nasciturus erat, ex mera gratia libertas obtigit: Ita celestis pater humani generis
misit nos pñficem illam captiuitatem per Christum gratuito soluit, nosq; everso per hunc satanæ
regno in libertatem filiorum suorum afferuit. Et vt populi à Babylone dimissi reditum nec inuita
deserta, nec improbi hostes impedire potuerunt: Ita quia humani generis redemptionem æterno suo
cunctis deus decreuerat, eidem vniversam tum mundi tum principis illius, diaboli potentiam cede-
re, & remoras omnes è medio rolli oportuit. Quoad verba autem, qua à Marco citantur, Isaias
ad terræ Iudæicæ in ruinis iacentis & itineriū à Babylone vastitatem alludens, præambulones siue
pæcuratores fugit, qui in deserto viam complanari & omnia preparari curent, vt redeunti populo
facilius sit & facilius ad suas sedes accessus. Ita verò ait: Vox clamantis in deserto: Parate viam do-
mini, in solitudine rectas facite semitas deo nostro. Omnis vallis exaltetur, omnis mons & collis hu-
milietur, & sicut que obliqua sunt, directa, & aspera vertantur in vias planas, & reuelabitur glo-
ria domini, &c. Que verba propter typum (quem modò exposuimus) Marcus commodissime ad
Ioannis ministerium transferri, qui (ne quid dissonare videretur) in deserto Iudææ iisdem propè ver-

Locu isa: 40
excitatur.

Locu isa: 40
excitatur.

his populi Iudaei ordines omnes exhortatur esse, ut Christo aduentanti viam & locum in cordibus suis prepararent.

I. Restat, ut verborum expositioni locos, qui ad nostram institutionem pertinentes his conuenienter inspicimus. Vbi primum occurrit, quod Euangelij sine regni sui administratione Christus ab hominis ministerio inchoare, & illo praecursore & preparatore vici voluit. Admonemur itaque, ut legimus preparatione opus esse, qui Christi & salutis, quam ille nobis acquisiuit, confortes esse voluerit. Nisi enim principes per deserta & inuisa loca proficisci nolunt, nisi praemisus ante viarum struendum quorum ministerio quaeuis necessaria in ipsorum aduentum preparantur: Ita Christus Iesus, quem deus pater super montem suum sanctum, Zion, regem constituit, nec ad nos peruenire, nec in montibus habitare vult, nisi animos nostros rite preparados esse videat. Si enim quales in peccatis constituti sumus & nascamur videat, plane indignos reperies in quibus Christus habitet, aut quos pro membris & confortibus suis agnoscat. Et qui malorum colophon est, eam in carne nostra circumgestantatiui nostrae naturae corruptionem, ut nec seruitutis peccati acerbum & exitiale onus sentiamus, nos aliquo saluatore putemus opus habere. Vt ergo medicina in affecto corpore locum habere coepit, donec superflui & noxii humores expurgati fuerint: Ita nec saluare illud Euangelij Iesu Christi pharmacum nobis conueniet, nisi prius repurgati & animis totis preparati fuerimus. Ideo Christus Nicodemum salutis & fidei vera rudimenta traditurus, à regeneratione orditur, & bonum, nisi illa precedat, regnum Dei videre non posse testatur. Et discipulos Euangelij praedicationi penitentiae doctrina incipere iubet. Multum ergo falluntur, qui in Euangelio secum peccati conscientiam querunt.

II. Porro, in quibus Preparatio haec consistat, videndum erit. Primum ardens salutis desiderium exigitur, quale Dauid sensit, quando se ceruo ob aquarum fontes rugienti confert. Psal. 42. Nihil enim sancta haec sitis in nobis quoque ardeat, salutem qua in Christo per Euangelium preparatur, nunquam ea, qua decet, animorum gratitudine amplectamur. Ideo Christus scientes & quiescentes ad sese inuitat, eos item, qui nimio peccatorum pondere pressi in conscientijs suis laborant, ut se egrotantibus medicum venisse ait, eos intelligens, qui ingentem naturae suae corruptionem agnoscunt, & illius sensu excitati, medicum & medicinam expetunt. Secundo loco, ea remouentur praerogata, quae cum Dei oculis offendere possunt. Quod cum primis facit Isaias locus, quem & Lucas in uogrum posuit, eo quod eleganti allegoria comprehendit, quicquid hic dici potest. Per ualles enim & colles siue montes, per obliquas item vias & asperas, varia & diuersa hominum ingenia, & uarias rationes cum diuinae voluntatis regula pugnantes, intelligit. Vallium ergo nomine despectus abominis exprimit, qui metu & peccatorum conscientia quasi absorbentur, & ut ualles imo dehiscent, sed per bonae voluntatis Dei & gratiae denuntiationem erigi debent, ut sibi uenie & remissioni locum apud Deum esse intelligant. Per colles & montes, eos intellige, quos uel huius seculi fortuna, uel uis in iustitia insolens fiducia effert, ut sibi gratuita iustificatione & salute minime opus esse existimant. Qui nisi diuina maiestatis & iudicij praedicatione humiliantur, frustra illis Christum & caetera uiae rebauros praedicaueris. Incurrit & obliqui sunt, qui animos diuersis affectibus & respectibus eorum ambagibus perplexos & distortos habent. Quos iuxta uerbi diuini regulam extendi oportet, & dirigi. Sunt uem asperi, siue duri & intractabiles, qui omnem disciplinam fastidiant, & proinde Christi capaces non sunt, nisi postea animorum duritie, ceruices suas iugo ipsius patienter submittant. Horum uero omnium finis sit, Dei gloria, quae in Christo uere manifestata est, quae nimirum deusculo huius mundi principe, sui nominis maiestatem asseruit. At cum in his consistat Christiana preparatio, ne illi turpiter errant, qui cum Euangelici dici & haberi uolunt, uicium de expurgandis superstitionibus aut emendanda morum disciplina cogitant: quin etiam uideantur, si quis Christi zelo inflammatus ea demoliri aut corrigere instituat, quae & nostrae salutis & gloriae Dei palam efficiunt.

III. Postremo obseruabis, quod ad preparationem hanc Christus Ioanne ministro uici uoluit. Ad deum hominum qui poterat ipse subito nouas mentes creare, poterat à peccandi studio per oculam spiritus praeparationem abstrahere, & ardens in omnium animis incendere salutis desiderium. Sed ut nostrae infirmitati sese accommodet, hominum ministerio uiciur. Quem morem iam inde ex quo in Isaias

In ista ecclesie constituit, ab illo observatum esse constat. Et in nouo Testamento nihil quoad
externi ministerij ordinem & usum mutatum est. Quia Paulus, Christum spiritus sui dona in
hominem largiri, & illum ecclesie sue pastores, Apostolos, doctores & Euangelistas dare scribit.
Arguit hoc illorum deliria, qui verbi ministerium, seu superuacaneum fastidiunt, & conciones fa-
ctas aspernantur. Fingant illi quidem internum quoddam verbum & occultam spiritus suggestio-
nem. Sed à spiritu Dei alienissimos esse, vel hoc solo argumento colligi potest, quod Dei ordinatio-
nem insolenti fastidio explodunt.

Interim hoc loco, quæ nam sit ministrorum verbi conditio, elucet. Ioannes Dei nuncius siue lega-
tus dicitur. Et Christus eodem nomine suos discipulos ornavit, quos Euangelij prædicationi destina-
uit. Apostoli enim vox Græca, Latinis legatum sonat. Nominis huius ratio est, quod per hos
Deus mundo denunciat. Quod Paulus respexit, quando de ministrorum Euangelij
functione loquens, inter alia inquit: Itaque nomine Christi legatione fungimur, &c. Nec est quod
legati nomen solis Apostolis conuenire putemus. Quia enim eiusdem doctrine cum illis ministri sunt
qui hodie Euangelium prædicant, & Verbi sui ministerium Christus in ecclesia perpetuum esse vult,
idem quoque nomen retineri debet. Ne enim hoc ministris apud auditores auctoritatem conciliat, ita
illis ipsi officij admonet, ne vel perfidè celet quod à Deo in mandatis habent, vel aliquid de suo
impia temeritate asserant. Deinde vox clamantis, siue clamans, Ioannes dicitur. Et Deus verbi
sui ministros clamare vult, id est, discretè & liberè prædicare quod illis mandatum est. Sic Isaias
dicitur: Clama ex gaeture, ne cesses, exalta inftar tubæ vocem tuam, &c. In quam sententiam Apo-
stolus Christus dicit: Quod dico vobis in tenebris, dicite in luce: & quod in aures auditis, prædicare
in tectis. Quibus omnibus discretæ & perspicuæ dicendi libertas præcipitur: qua cum primis opus
est, tum quia mundi & carnis illecebris sopiti, vix dum ad nos pertinere putamus, quæ vel de cæ-
lestis regni gaudio, vel peccatorum atrocitate dicuntur: tum quia peccatorum aurore in animis &
carne nostrâ radices egit, quàm vt facile euelli queat. Hinc est, quod Baptista de Christo testifi-
cans, clamasse dicitur. Et idem clamat quando singulis ordinibus sua officia discretè præscribit, &
in peccata sic inuehitur, vt nec sacerdotibus nec Herodis parcat. Ita Christum & Apostolos clama-
uisse, id est, ingenè & liberè prædicasse legimus. Obseruent hæc quæso, qui ministros hodie hoc
nomen infamant, quod clamatos esse dicunt. Atqui canes muti dicuntur pseudoprophete. Memi-
neris tamen ministri, clamandum omnino esse, tum quia sic Dominus iubet, tum quia hoc extrema
mundi corruptio postulat, quæ tanta est, vt si vel vndique ad arma & pugnam spiritualem concla-
maret, vix tamen pauculi sint, qui sese excitari patientur. Ceterum totius functionis suæ hunc fi-
nem sibi propositum habeant ministri, vt Dei gloria reueletur & propagetur. Fiet hoc, si quàm plu-
rimos saluifera Christi cognitione illuminarint. Quis facere negligunt, & suam modo gloriam
querunt, ij nec fide præditi sunt (sicut Christus de Iudeorum scribis ait) nec unquam quod quæ-
runt consequentur, imò infames tandem & inglorij neglectæ Dei gloriæ pœnas exoluent, quod Eli-
sæus dicitur euenturum propheta minatus est, & euentisse sacra historia testatur. Nostrum fuerit,
Dei bonitatem agnoscere, qui & saluæ verbum indignis nobis offert, & vt illius capaces simus
nos preparat. Accommodemus nos illius gratiæ, vt sub ipsius vmbra tuo degere possimus, & olim
certum viuamus cum Christo Iesu, cui debetur benedictio, honor, gloria & potestas in æternum,
Amen.

Ministrorum
Verbi conditio
& officium.

1
2. Cor. 5.

2
Isa. 58.
Math. 10.

Ioan. 1.
Luc. 3.

Isaia 56.

3

Ioan. 5.
1. Sam. 2. 3. 4.

Baptizabat Ioannes in deserto, & prædicabat baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum.

Exposuit diuus Marcus, Ioannem diuinitus prædestinatum fuisse, vt filij Dei redemptoris no-
stri præcursor esset, & pœnitentiæ doctrina quosuis ad illum excipiendum prepararet. His in
presenti subiicit, vt ille suo officio sit functus. Estq; tota hæc tractatio memorabilis planè, &
agna in cuius consideratione diligenter versetur, ne carnis & mundi blanditijs decepti, Ea

Argumentum
presentis loci
& usus.

